

Udskriftsdato: 1. januar 2026

CIR1H nr 10128 af 20/12/2023 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Forbud til seksualforbrydere

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 9808

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Forbud til seksualforbrydere

1. Overblik og tjekliste

Når en person idømmes straf for visse seksualforbrydelser, kan retten beslutte at give den dømte et opholdsforbud, et boligforbud, et besøgsforbud, et kontaktforbud eller et udrejseforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1-5.

Anklageren skal i den forbindelse være opmærksom på følgende:

- Om der skal rekvireres en personundersøgelse eller mentalundersøgelse.
- Om forhold(ene) til pådømmelse er begået før eller efter 1. januar 2020, og for så vidt angår påstand om udrejseforbud efter 1. marts 2022.
- Om der skal nedlægges påstand om opholdsforbud, se pkt. 4.1.2.
- Om der skal nedlægges påstand om boligforbud, se pkt. 4.1.3.
- Om der skal nedlægges påstand om besøgsforbud, se pkt. 4.1.4.
- Om der skal nedlægges påstand om kontaktforbud, se pkt. 4.1.5.
- Om der skal nedlægges påstand om udrejseforbud, se pkt. 4.1.6.
- Om sagen herudover rejser spørgsmål om rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79.
- Om der skal ske forelæggelse af sagen for statsadvokaten, se pkt. 3.1 og pkt. 6.

2. *Politiets efterforskning og sagsbehandling*

3. Forberedelse

Anklagemyndigheden skal i sager, hvor der nedlægges påstand om forbud efter straffelovens § 236, være opmærksom på, at retten skal inddrage oplysninger om den dømtes person i vurderingen af, om et forbud kan antages at være egnet til at forebygge faren for ny tilsvarende kriminalitet.

Det betyder, at der som udgangspunkt skal rekvireres en personundersøgelse efter retsplejelovens § 808 eller mentalundersøgelse efter retsplejelovens § 809.

4. Jura

4.1. *Straffelovens § 236*

Efter straffelovens § 236, stk. 1, kan retten i forbindelse med en dom for visse seksualforbrydelser give den dømte et opholdsforbud, et boligforbud, et besøgsforbud, et kontaktforbud eller et udrejseforbud.

Et forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, har ikke til formål at beskytte de konkrete ofre for de pådømte forhold mod nye overgreb eller mod krænkende henvendelser fra den dømtes side. Forbuddet har derimod til formål at beskytte eventuelle nye ofre.

Forbud omfatter ikke kontakt, ophold eller færden, som af særlige grunde må anses for beføjet, jf. straffelovens § 236, stk. 2, 1. pkt.

Straffelovens § 236 er senest ændret ved lov nr. 1425 af 17. december 2019 om ændring af straffeloven (Forbud til dømte seksualforbrydere), som trådte i kraft den 1. januar 2020. Det betyder, at overtrædelser begået efter 1. januar 2020 behandles efter den nugældende bestemmelse, og overtrædelser begået før 1. januar 2020 behandles efter den dagældende bestemmelse i straffeloven, jf. lov nr. 633 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v. (Seksualforbrydelser).

Et forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, kan gives, når nogen dømmes for overtrædelse af:

- Straffelovens § 216 om voldtægt,
- Straffelovens § 222 om seksuelt forhold til et barn under 15 år,
- Straffelovens § 223, stk. 2, om seksuelt forhold til en person under 18 år ved groft misbrug, af en på alder og erfaring beroende overlegenhed,
- Straffelovens § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde,
- Straffelovens § 228 om uagtsom overtrædelse af visse seksualforbrydelser,
- Straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser og
- Straffelovens § 262 a, stk. 2, om menneskehandel af en person under 18 år.

Bestemmelsen finder endvidere anvendelse, hvis den dømte har overtrådt straffelovens § 225 om andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 216 eller 222, § 223, stk. 2, eller § 224, stk. 1.

Anklagemyndigheden skal derfor i disse sager overveje, om der skal nedlægges påstand om forbud efter straffelovens § 236, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

4.1.1. Betingelser for at meddele forbud efter straffelovens § 236

Det er en betingelse for at meddele forbud efter § 236, stk. 1, nr. 1-4, at det må antages, at forbuddet vil være egnet til at forebygge faren for, at den dømte begår ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed, jf. straffelovens § 236, stk. 3.

I forhold til meddelelse af udrejseforbud, jf. pkt. 4.1.6. nedenfor, er det en betingelse, at forbuddet vil være egnet til at forebygge faren for, at den dømte begår ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed i udlandet, jf. straffelovens § 236, stk. 4.

Forbuddet må endvidere ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold, jf. straffelovens § 236, stk. 5.

Forbud omfattet af bestemmelsen er et supplement til de generelle regler om rettighedsfrakendelse, jf. straffelovens § 79, og om vilkår for betinget dom, jf. straffelovens § 57.

Straffelovens § 236, stk. 3, blev ændret ved lov nr. 1425 af 17. december 2019, der trådte i kraft 1. januar 2020. De øvrige betingelser, der gælder for at kunne meddele forbud efter straffelovens § 236, afhænger derfor af, om forholdet er begået før eller efter 1. januar 2020.

4.1.1.1. Øvrige betingelser (forhold begået efter 1. januar 2020)

Efter straffelovens § 236, stk. 3, kan forbud efter stk. 1, nr. 1-4 for overtrædelser begået efter 1. januar 2020 gives, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed, og forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, vil også kunne gives i tilfælde, hvor den dømte ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet, når forbrydelsen er af grovere karakter.

Det vil f.eks. kunne være tilfældet, når forbrydelsen er begået af flere i forening (f.eks. gruppevoldtægt), er begået over for flere ofre (f.eks. samtidig blufærdighedskrænkelse af flere ofre), eller når der er tale om gentagne eller længerevarende seksuelle overgreb mod ét offer. Derudover vil retten kunne lægge vægt på, at forbrydelsen er begået over for et eller flere børn, herunder på barnets alder.

Det er en betingelse for at meddele forbud, at det må antages, at forbuddet vil være egnet til at forebygge faren for, at den dømte begår ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed. Forbuddet må endvidere ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold, jf. straffelovens § 236, stk. 5.

Ved vurderingen af, om et forbud kan antages at være egnet til at forebygge faren for ny tilsvarende kriminalitet, skal retten inddrage oplysninger om den dømtes person, som de eksempelvis fremgår af en eventuel personundersøgelse efter retsplejelovens § 808 eller mentalundersøgelse efter retsplejelovens § 809.

Hvis kriminaliteten må antages at skyldes forhold, som ikke længere er til stede, kan dette tale imod, at der foreligger fare for, at den dømte begår ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed.

4.1.1.2. Øvrige betingelser (forhold begået før 1. januar 2020)

For overtrædelser begået før 1. januar 2020, kan der meddeles forbud efter dagældende straffelovs § 236, stk. 3, som affattet ved lov nr. 633 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v. (Seksualforbrydelser).

Det er en betingelse for at meddele forbud efter denne bestemmelse, at det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er nærliggende fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Det fremgår af forarbejderne til den dagældende straffelovs § 236, stk. 3, at forbud i almindelighed kun bør anvendes, hvis den dømte tidligere er dømt for tilsvarende forhold eller nu findes skyldig i ligeartede forhold begået ved forskellige lejligheder over for forskellige ofre.

Hvis dette ikke er tilfældet, vil en enkeltstående overtrædelse således efter de dagældende regler ikke give anledning til forbud, uanset om overtrædelsen er grov og eventuelt er begået over for flere ofre

(eksempelvis grov voldtægt af flere ofre ved én lejlighed). Er den pågældende ikke tidligere straffet for lignende kriminalitet, vil en flerhed af overtrædelser begået over for samme offer heller ikke give anledning til forbud, og dette gælder, selv om overtrædelserne er grove og/eller er fortsat gennem lang tid (eksempelvis seksuelt misbrug af et barn gennem flere år).

Der henvises til lovforslag nr. L 141 af 6. februar 2013 som fremsat (pkt. 9 i de almindelige bemærkninger og de specielle bemærkninger til nr. 27).

4.1.2. Opholdsforbud

Et opholdsforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1, indebærer, at den dømte ikke må opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område.

Udtrykket ”opholde sig” eller ”færdes” skal forstås på samme måde som i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Ophold eller færden omfatter dermed enhver fysisk tilstedeværelse inden for det afgrænsede område, herunder at passere igennem området. Et opholdsforbud vil således som udgangspunkt indebære, at den blotte tilstedeværelse i det afgrænsede område vil udgøre en overtrædelse, selv om der er tale om helt kortvarige ophold. Et opholdsforbud indebærer således også et forbud mod at bosætte sig i området.

Der henvises til pkt. 2.1.1.1. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1.

4.1.2.1. Rækkevidden af et opholdsforbud (forhold begået efter 1. januar 2020)

Straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1, blev ændret ved lov nr. 1425 af 17. december 2019, som trådte i kraft den 1. januar 2020. Rækkevidden af opholdsforbud efter den nugældende bestemmelse i straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1, finder anvendelse på forbud, der gives efter lovens ikrafttræden, i anledning af lovovertrædelser, der er begået efter lovens ikrafttræden.

Efter bestemmelsen kan et opholdsforbud omfatte nærmere afgrænsede områder, hvor der er fare for, at den dømte begår ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed.

De områder, som et opholdsforbud omfatter, skal beskrives så præcist som muligt i dommen, f.eks. ved adresseangivelse eller anvendelse af kort over områderne. Et opholdsforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1, er ikke begrænset til bestemte typer af steder. Der henvises i den forbindelse pkt. 2.1.1.1. i de almindelige bemærkninger og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, i lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat.

Retten kan f.eks. pålægge en person, der dømmes for blufærdighedskrænkelser i en svømmehal, et forbud mod at opholde sig i samtlige svømmehaller i samme eller andre kommuner eller på andre nærmere angivne steder, hvor der er fare for, at den dømte begår lignende forbrydelser, f.eks. idrætshaller, offentlige parker eller anlæg, skoler, legepladser, daginstitutioner, skove eller strandområder. For nærmere herom henvises til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, i lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat.

Formålet er at forebygge, at dømte seksualforbrydere begår ny lignende kriminalitet andre steder end der, hvor den lovovertrædelse, som gav anledning til forbuddet, er begået. Forbuddet har således til formål at beskytte eventuelle nye ofre.

Vurderingen af, hvilke områder der skal være omfattet af et opholdsforbud, beror på rettens skøn i det enkelte tilfælde. I den forbindelse skal retten lægge vægt på hensynet til at forebygge, at den dømte begår ny lignende kriminalitet.

Afgrænsningen af de steder, som opholdsforbuddet skal omfatte, skal opfylde kravet om proportionalitet, jf. straffelovens § 236, stk. 5. Opholdsforbuddets rækkevidde må således ikke gå udover, hvad der er nødvendigt for at forebygge, at den dømte begår ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed.

Om et opholdsforbud bør gives i tilfælde, hvor den dømte ikke tidligere er dømt for lignende kriminalitet, vil navnlig afhænge af, om et forbud mod ophold og færden i det eller de i forbuddet angivne områder kan anses for egnet til at forebygge faren for, at den dømte begår ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis det pådømte forhold vedrører seksualforbrydelser begået i flere svømmehaller, idrætshaller el. lign. Anvendelsen af opholdsforbud i tilfælde, hvor den dømte ikke tidligere er dømt for lignende kriminalitet, vil navnlig være relevant, når forholdene er begået over for børn. For nærmere herom henvises til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2, i lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat.

4.1.2.2. Rækkevidden af opholdsforbud (forhold begået før 1. januar 2020)

Hvis forholdet er begået før 1. januar 2020, kan et opholdsforbud efter dagældende straffelovs § 236, stk. 1, nr. 1, gives, til et nærmere afgrænset område i nærheden af gerningsstedet.

Det følger af forarbejderne til bestemmelsen, at spørgsmålet om, hvorvidt et opholdsforbud bør gives, navnlig vil afhænge af, om den dømtes kriminalitet har en sådan tilknytning til et bestemt nærmere afgrænset område, at et forbud mod ophold og færden det pågældende sted kan være egnet til at forebygge nærliggende fare for ny tilsvarende kriminalitet. Det fremgår endvidere af forarbejderne, at dette formentlig forholdsvis sjældent vil være tilfældet.

Som eksempler på en mulig anvendelse efter den dagældende bestemmelse kan nævnes tilfælde, hvor den dømte flere gange samme sted (eksempelvis samme vej, sti eller park) har blottet sig for forskellige ofre, eller flere gange samme sted (eksempelvis samme svømmehal, sportshal eller fitnesscenter) har beluret forskellige ofre under omklædning og bad. Anvendelse af opholdsforbud vil navnlig kunne være relevant, hvis forholdene er begået over for børn.

Det følger herudover af forarbejderne, at opholdsforbud i princippet også kan tænkes anvendt ved alvorligere kriminalitet, men at det formentlig er forholdsvis sjældent, at en person f.eks. i samme afgrænsede område (f.eks. et bestemt kolonihaveområde eller et bestemt villakvarter) ved forskellige lejligheder begår voldtægt. Og hvis det sker, er det ikke sikkert, at et forbud mod at opholde sig eller færdes i netop dette område vil have nogen nævneværdig betydning for risikoen for ny tilsvarende kriminalitet (eksempelvis i form af voldtægt i et andet kolonihaveområde eller et andet forholdsvis nærliggende villakvarter).

Der henvises til lovforslag nr. L 141 af 6. februar 2013 som fremsat (pkt. 9 i de almindelige bemærkninger og de specielle bemærkninger til nr. 27).

4.1.3. Boligforbud

Et boligforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 2, indebærer, at den dømte ikke uden politiets tilladelse må lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år.

Meddeles den dømte et boligforbud, kan den dømte forbydes at lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år. Bestemmelsen finder f.eks. anvendelse i tilfælde, hvor den dømte deler bolig med et barn. Boligforbud omfatter ikke den dømtes egne børn eller adoptivbørn, jf. straffelovens § 236, stk. 2, 2. pkt.

Begrebet bolig skal forstås bredt og er et andet og betydeligt videre begreb end bopæl. Bolig omfatter også en midlertidig bolig, herunder en feriebolig, og kan også være f.eks. en campingvogn, en båd eller et telt. Med bolig sigtes først og fremmest til det sted, hvor den pågældende overnatter.

Med udtrykkene tage ophold og opholder sig sigtes dermed også til ophold med overnatning, og det er endvidere i almindelighed et krav, at der er tale om flere overnatninger.

Et boligforbud er ikke til hinder for, at den dømte tilbringer dagtimerne sammen med et barn, når blot den dømte og barnet ikke overnatter i samme bolig. Regulering af samvær med et barn i dagtimerne er i stedet omfattet af et besøgsforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 3.

Et boligforbud indebærer, at den dømte ikke uden politiets tilladelse må dele bolig med et barn. Politiet giver således i almindelighed tilladelse til den dømte, hvis den dømte giver samtykke til, at politiet orienterer det pågældende barns forældre (indehaveren eller indehaverne af forældremyndigheden) om den dom, hvorved boligforbuddet er givet.

Den dømtes samtykke vil i givet fald indebære, at politiet kan orientere barnets forældre om hele dommen, dog bortset fra oplysninger om den dømtes personnummer og oplysninger, som er fortrolige af hensyn til andre personer end den dømte.

I tilfælde, hvor den dømte ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet, vil boligforbud navnlig kunne gives, når det pådømte forhold vedrører seksualforbrydelser begået mod flere børn eller gentagne eller længerevarende seksualforbrydelser begået over for ét offer, som den dømte har delt bolig med eller haft besøg af. Det vil herudover afhænge af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag, om et boligforbud eller et besøgsforbud vil være egnet til at forebygge faren for, at den dømte begår ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed.

Hvis den dømte udelukkende har misbrugt egne børn eller adoptivbørn, vil der i almindelighed ikke være anledning til at give boligforbud eller besøgsforbud, da sådanne forbud ikke omfatter egne børn eller adoptivbørn, jf. straffelovens § 236, stk. 2, 2. pkt. Se dog hertil dommen trykt i TfK2016. 1064, hvor der meddeles et boligforbud i forbindelse med en dom for seksuelt misbrug af egen datter (domfældte var tidligere dømt for seksuelt misbrug af steddatter).

Hvis den dømte udelukkende har misbrugt børn, som den pågældende har delt bolig med, vil der i almindelighed ikke være anledning til ved siden af et boligforbud også at give et besøgsforbud.

For de generelle betingelser for at meddele forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, jf. straffelovens § 236, stk. 3, henvises til pkt. 4.1.1. og sontringen mellem overtrædelser begået henholdsvis før og efter 1. januar 2020.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.1.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat.

4.1.4. Besøgsforbud

Et besøgsforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 3, indebærer, at den dømte ikke må modtage besøg af et barn, der ikke er ledsaget af en voksen.

Bestemmelsen angår tilfælde, hvor den dømte selv modtager besøg af et barn. Et besøgsforbud er dermed ikke til hinder for, at andre personer i den dømtes husstand, herunder børn i husstanden, kan modtage besøg af et barn, der ikke er ledsaget af en voksen. Det er dog en forudsætning, at det andet medlem af husstanden, som barnet besøger, er hjemme, mens barnet er på besøg. Hvis den dømte er alene hjemme, vil ethvert besøg af et barn, der ikke er ledsaget af en voksen, være i strid med besøgsforbuddet. Det gælder omvendt, at besøg, der udelukkende finder sted, mens den dømte ikke er til stede, ikke vil være i strid med besøgsforbuddet, og dette gælder, selv om barnet er kommet efter invitation fra den dømte, og der ikke er andre personer hjemme.

Begrebet besøg omfatter tilfælde, hvor barnets tilstedeværelse hos den dømte ikke er så langvarig, at der er tale om at tage ophold, som det fremgår af straffelovens § 236, stk. 1, nr. 2. Besøg omfatter også tilfælde, hvor den dømte uden for sin bolig, eksempelvis på en restaurant eller i en forlystelsespark, er vært for et barn, der ikke er ledsaget af en voksen. Besøg omfatter ikke tilfælde, hvor den dømte og et barn mødes, uden at den dømte kan siges at være vært for barnet.

Bestemmelsen indeholder ikke en egentlig undergrænse for, hvor kort tid barnet skal være til stede hos den dømte, før der er tale om et besøg i bestemmelsens forstand. En kortvarig tilstedeværelse af f.eks. 5-10 minutters varighed må således også anses som et besøg i bestemmelsens forstand. En helt kortvarig tilstedeværelse af f.eks. 2-3 minutters varighed eksempelvis for at give eller modtage en besked eller hente eller bringe noget kan dog ikke anses som et besøg i bestemmelsens forstand.

Et barns tilstedeværelse hos den dømte vil have karakter af et besøg i bestemmelsens forstand, uanset om den dømte eller barnet har taget initiativ hertil, og uanset om besøget er planlagt i forvejen, eller barnet f.eks. kommer uanmeldt. Hvis barnet selv er gået ind hos den dømte, er det dog en forudsætning, at den dømte har accepteret barnets tilstedeværelse eller ikke tager rimelige skridt til at bringe barnets tilstedeværelse til ophør.

Et besøg vil alene være en overtrædelse af et besøgsforbud, hvis barnet ikke er ledsaget af en voksen.

Besøgsforbud omfatter ikke den dømtes børn eller adoptivbørn, jf. straffelovens § 236, stk. 2, 2. pkt.

I modsætning til boligforbud kan politiet ikke dispensere fra et besøgsforbud.

I tilfælde, hvor den dømte ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet, vil besøgsforbud navnlig kunne gives, når det pådømte forhold vedrører seksualforbrydelser begået over for mod flere børn eller gentagne eller længerevarende seksualforbrydelser begået over for ét offer, som den dømte har delt bolig med eller haft besøg af. Det vil herudover afhænge af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag, om et boligforbud eller et besøgsforbud vil være egnet til at forebygge faren for, at den dømte begår ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed.

Hvis den dømte udelukkende har misbrugt egne børn eller adoptivbørn, vil der i almindelighed ikke være anledning til at give boligforbud eller besøgsforbud, da sådanne forbud ikke omfatter egne børn eller adoptivbørn, jf. straffelovens § 236, stk. 2, 2. pkt.

Hvis den dømte udelukkende har misbrugt børn, som den pågældende har delt bolig med, vil der i almindelighed ikke være anledning til ved siden af et boligforbud også at give et besøgsforbud.

For de generelle betingelser for at meddele forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, jf. straffelovens § 236, stk. 3, henvises til pkt. 4.1.1. og sontringen mellem overtrædelser begået henholdsvis før og efter 1. januar 2020.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.1.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat.

4.1.5. Kontaktforbud

Et kontaktforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 4, indebærer, at den dømte ikke gennem internettet eller et lignende system til spredning af information må søge at kontakte børn under 18 år, der ikke kender den dømte i forvejen.

Begrænsningen til børn, der ikke kender den dømte i forvejen, skyldes hensynet til, at den dømte f.eks. bør kunne e-maile, skype eller chatte med børn, den dømte har lært at kende uden anvendelse af internettet, eksempelvis børn af venner eller familie. Begrænsningen skal derfor forstås på den måde, at hvis den dømte i strid med et kontaktforbud gennem internettet har lært et barn at kende, vil kontakt gennem internettet stadig være i strid med kontaktforbuddet, så længe den dømte og barnet ikke har mødtes direkte.

Bestemmelsen omfatter endvidere kontakt gennem et lignende system til spredning af information.

Kontakt omfatter en hvilken som helst kontakt, både skriftlig og mundtlig, som foregår ved den dømtes anvendelse af internettet. Det kan f.eks. være e-mail, internetchat, internettelefoni og sociale medier, herunder Facebook. Telefonering og fremsendelse af en tekst- eller billedbesked ved anvendelse af telefonnettet er derimod ikke omfattet.

Det er desuden omfattet af et kontaktforbud, hvis kontakten sker gennem andre, f.eks. barnets forældre, gennem internettet eller et lignende system til spredning af information.

Et kontaktforbud er overtrådt, når den dømte f.eks. har afsendt en e-mail eller lagt en besked på en Facebook-profil med forsæt til at opnå kontakt med et barn. Der vil dermed foreligge en fuldbrydet overtrædelse af kontaktforbuddet, selvom e-mailen eller beskeden ikke kommer frem til noget barn.

I tilfælde, hvor den dømte ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet, vil et kontaktforbud navnlig kunne gives, hvis det pådømte forhold vedrører seksualforbrydelser begået over for et eller flere børn, som den pågældende er kommet i kontakt med gennem internettet eller et lignende system til spredning af information.

For de generelle betingelser for at meddele forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, jf. straffelovens § 236, stk. 3, henvises til pkt. 4.1.1. og sondringen mellem overtrædelser begået henholdsvis før og efter 1. januar 2020.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1.1.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat.

4.1.6. Udrejseforbud

Ved lov nr. 226 af 15. februar 2022 er der indført mulighed for at idømme et udrejseforbud i straffelovens § 236, stk. 1, nr. 5, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed i udlandet, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. L 78 af 10. november 2021, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.4.3.1.)

Udrejseforbud finder anvendelse på lovovertrædelser begået efter lovens ikrafttræden den 1. marts 2022.

Et udrejseforbud vil ikke være relevant i tilfælde, hvor den dømte ikke har dansk statsborgerskab og udvises i forbindelse med dommen. Det forudsættes således, at anklagemyndigheden i sager om udenlandske statsborgere skal nedlægge påstand om udvisning, såfremt der er grundlag derfor, uanset om udlændingen har ophold i Danmark eller ej, og at udlændingen dermed ikke idømmes udrejseforbud, hvis vedkommende udvises.

Såfremt betingelserne for at udvise ikke er opfyldt, vil domstolene skulle tage stilling til, om udlændingen skal idømmes et udrejseforbud, jf. besvarelse af spørgsmål nr. 5 vedrørende lovforslaget. I praksis medfører dette, at anklagemyndigheden i forbindelse med tiltalerejsning mod en udenlandsk statsborger skal nedlægge en principal påstand om udvisning, hvor der er grundlag herfor, og en subsidiær påstand om udrejseforbud, hvis betingelserne herfor også vurderes at være opfyldt.

4.1.6.1. Betingelser for idømmelse af forbud

Et udrejseforbud kan idømmes for overtrædelse af de samme bestemmelser, som forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1-4.

Tilknytning til udlandet

Et udrejseforbud kan ifølge forarbejderne til loven idømmes, hvis den dømte tidligere er dømt for overgreb begået i udlandet, eller hvis den dømte i øvrigt har begået lignende kriminalitet med forbindelse til udlandet, f.eks. ved gennem korrespondance med udenlandske personer at have delt eller modtaget seksuelt materiale med børn.

Der kan foreligge tilknytning til udlandet, hvis den lovovertrædelse, der er til pådømmelse, har relation til udlandet, f.eks. fordi overgrebene er begået i udlandet, eller der er tale om såkaldte fjernovergreb, hvor den dømte har begået forholdene fra Danmark men fuldbyrdet forbrydelsen i udlandet.

Der kan endvidere foreligge tilknytning til udlandet, hvis den dømte tidligere er straffet af betydning for sagen i udlandet. Sager vedrørende overtrædelse af de i § 236 oplyste seksualforbrydelser skal derfor – foruden oplysninger om relevante danske forstraffe – i muligt omfang indeholde oplysninger om relevante udenlandske forstraffe. Sådanne oplysninger har politiet i et vist omfang adgang til via KR, og Politiets Administrative Center (PAC) kan eventuelt efter anmodning indhente yderligere oplysninger om udenlandske domme fra de relevante myndigheder.

Hvis den dømte i øvrigt har tilknytning til udlandet, f.eks. ved hyppige udlandsophold, vil det som udgangspunkt også indebære, at der vurderes at være en øget sandsynlighed for, at en eventuel ny lovovertrædelse vil blive begået i udlandet.

Ikke tilknytning til udlandet

Et udrejseforbud vil ifølge forarbejderne til loven kunne idømmes, selvom den lovovertrædelse, der er til pådømmelse, ikke har tilknytning til udlandet. Her vil det fortsat være afgørende, om det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed i udlandet, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Det vil i den forbindelse kunne tillægges vægt, hvis den dømte gentagne gange tidligere er dømt for ligeartet kriminalitet. I sådanne tilfælde følger det af forarbejderne til loven (lovforslag nr. L 78 af 10. november 2021, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.4.3.1.), at der vil kunne idømmes et forbud, selvom den idømte fængselsstraf er relativt lav.

Der kan også meddeles et udrejseforbud i tilfælde, hvor den dømte ikke tidligere er dømt for lignende kriminalitet. Dette vil efter omstændighederne bl.a. kunne være tilfældet, hvis forbrydelsen er af grovere karakter og begået mod et eller flere børn, som den pågældende ikke har en relation til. Der kan således f.eks. meddeles et udrejsebud i førstegangstilfælde, hvis den dømte findes skyldig i flere ligeartede forhold begået ved forskellige lejligheder over for forskellige ofre.

Proportionalitet

Et udrejseforbud skal være proportionalt med det begåede overgreb, og den tidsmæssige udstrækning af et forbud vil i den forbindelse skulle indgå i vurderingen.

Et udrejseforbud må ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til den, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold. Der skal således være et rimeligt forhold mellem på den ene side det indgreb over for den dømte, som udrejsefor-

buddet indebærer, og på den anden side dels hensynet til de potentielle ofre, som forbuddet har til formål at beskytte, dels alvoren af den pådømte kriminalitet, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. L 78 af 10. november 2021, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 12).

Det vil som led i vurderingen af proportionaliteten i almindelighed skulle indgå med afgørende vægt, hvis den dømte har bopæl i udlandet og dermed med et udrejseforbud vil blive afskåret fra uden tilladelse at udrejse med henblik på at rejse til sit bopælsland. Såfremt den dømte er statsborger i et andet land, vil der skulle tages højde for dette ved vurderingen af, om et forbud bør idømmes, jf. besvarelse af spm. 5 til L 78.

4.1.7. Varigheden af forbud efter straffelovens § 236

Når der meddeles et forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, skal retten tage stilling til varigheden af forbuddet. Det betyder, at anklageren på baggrund af en samlet vurdering af sagens omstændigheder skal nedlægge påstand herom.

4.1.7.1. Varighed af opholds-, bolig-, besøgs- og kontaktforbud (forhold begået efter 1. januar 2020)

Forbud meddelt efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1-4, gives som udgangspunkt indtil videre (uden tidsbegrænsning), jf. straffelovens § 236, stk. 5.

Retten kan dog efter en konkret vurdering af karakteren af det begåede forhold og sagens øvrige omstændigheder, herunder den dømtes personlige forhold, tidsbegrænse forbuddet i 1-5 år. Dette vil navnlig være relevant i tilfælde, hvor den dømte ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet, og hvor det pådømte forhold ikke er begået mod flere børn.

Forbuddet, herunder dets varighed, må ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold, jf. straffelovens § 236, stk. 7.

Når forbud er givet indtil videre, kan den dømte efter 5 års forløb regnet fra endelig dom forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten, jf. straffelovens § 236, stk. 8, 1. pkt. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren endvidere tillade, at indbringelse for retten sker tidligere, jf. straffelovens § 236, stk. 8, 2. pkt. Spørgsmålet indbringes efter straffelovens § 59, stk. 2, for byretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig, jf. straffelovens § 236, stk. 8, 3. pkt.

Udgangspunktet om, at forbud efter straffelovens § 236, stk. 5, gives indtil videre, finder anvendelse på forbud, der meddeles efter ikrafttræden af lov nr. 1425 af 17. december 2019, i anledning af lovovertrædelser, der er begået efter lovens ikrafttræden. Loven trådte i kraft den 1. januar 2020.

Der henvises til ændringsforslag fra justitsministeren til lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 (L 9 Bilag 2) og bemærkningerne hertil.

4.1.7.2. Varighed af opholds-, bolig-, besøgs- og kontaktforbud (forhold begået før 1. januar 2020)

Forbud, der gives efter ovennævnte lovændrings ikrafttræden den 1. januar 2020, i anledning af lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, gives for en periode fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom eller indtil videre, jf. dagældende straffelovs § 236, stk. 4.

Anklagemyndigheden skal derfor være opmærksom på, at udgangspunktet i disse sager er, at forbuddets varighed tidsbegrænses. Retten kan også beslutte at meddele forbuddet uden tidsbegrænsning i særligt grove tilfælde, hvor der er grundlag for at antage, at der stadig efter mere end 5 år efter endelig dom vil være nærliggende fare for ny lignende kriminalitet.

Når et forbud er givet indtil videre, kan den dømte tidligst 5 år fra endelig dom forlange, at spørgsmålet om ophævelse af forbuddet indbringes for retten. Hvis anmodningen ikke imødekommes, kan domfældte tidligst fremsætte ny anmodning, når der er forløbet 2 år, idet justitsministeren dog, når særlige omstændigheder taler for det, kan tillade, at indbringelse for retten sker tidligere.

Der henvises til lovforslag nr. L 141 af 6. februar 2013 som fremsat (pkt. 9 i de almindelige bemærkninger og de specielle bemærkninger til nr. 27).

4.1.7.3. Varighed af udrejseforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 5

Et udrejseforbud gives på tid fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom, jf. straffelovens § 236, stk. 6.

Den tidsmæssige udstrækning af et udrejseforbud vil skulle afhænge af de konkrete omstændigheder i sagen. Forbuddets længde vil således skulle afspejle risikoen for, at den dømte begår nye ligeartede lovovertrædelser i udlandet. Der vil i den forbindelse kunne lægges vægt på grovheden af det begåede overgreb, og om den dømte tidligere har begået ligeartet kriminalitet, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. L 78 af 10. november 2021, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 13).

En person, der er idømt et udrejseforbud, vil ved senere dom kunne idømmes et yderligere forbud, såfremt betingelserne herfor er opfyldt. Et sådant yderligere forbud vil ligeledes få virkning fra endelig dom. Der vil i den forbindelse ikke være noget til hinder for, at der er tidsmæssigt overlap mellem flere idømte forbud.

Hvis den dømte er idømt et udrejseforbud for en længere periode end 1 år, vil den dømte efter 1 års forløb regnet fra løsladelsen eller udskrivningen kunne forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets ophævelse for retten, jf. straffelovens § 236, stk. 9. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren endvidere tillade, at indbringelse for retten sker tidligere, jf. straffelovens § 236, stk. 9, 2. pkt. Spørgsmålet indbringes efter straffelovens § 59, stk. 2, for byretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig, jf. straffelovens § 236, stk. 9, 3. pkt.

4.1.8. Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser

4.1.8.1. EMRK

Et udrejseforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 5, vil udgøre et indgreb i den dømtes ret til privatliv og familieliv efter EMRK artikel 8 og i retten til bevægelses- og opholdsfrihed efter artikel 2 i 4. tillægsprotokol til EMRK.

Indgreb i menneskerettighederne forudsætter, foruden lovhjemmel, at indgrebet er nødvendigt til varetagelse af anerkendelsesværdige formål. Et udrejseforbud har til formål at forebygge, at personer, der bor i Danmark, begår seksuelle overgreb mod børn andre steder i verden. Der er endvidere mulighed for, at politiet under særlige omstændigheder kan udstede et provisorisk pas og give tilladelse til at foretage en specifik rejse, f.eks. hvor afgørende familiemæssige hensyn taler for, at den pågældende bør have adgang til at foretage en specifik rejse ud af landet. Endelig følger det af loven, at spørgsmålet om udrejseforbuddets opretholdelse vil kunne begæres prøvet ved domstolene efter 1 års forløb.

Det er på baggrund af ovenstående Justitsministeriets vurdering, at udrejseforbuddet ikke er i strid med EMRK artikel 8 og artikel 2 i 4. tillægsprotokol til EMRK, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. L 78 af 10. november 2021, de almindelige bemærkninger, pkt. 3).

4.1.8.2. EU-retten

Udrejseforbuddet vil endvidere udgøre et indgreb i retten til fri bevægelighed for danske statsborgere, som ønsker at udrejse til en anden medlemsstat i medfør af artikel 4 i opholdsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF).

Indgreb i retten til fri bevægelighed skal være begrundet i hensynet til den offentlige orden eller sikkerhed, være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og være begrundet i vedkommendes personlige adfærd, jf. opholdsdirektivets artikel 27, stk. 2. Indskrænkning i den fri bevægelighed i form af et udrejseforbud kan foretages under disse betingelser. Hertil kommer, at muligheden for at idømme et udrejseforbud er begrundet i hensynet til barnets tarv, jf. artikel 24 i EU's Charter om grundlæggende rettigheder, der bygger på artikel 3, stk. 1, i FN's børnekonvention (FN's konvention om barnets rettigheder af 20. november 1989).

Et udrejseforbud kan idømmes efter et konkret skøn, og domstolene har mulighed for i det konkrete tilfælde at undlade at træffe afgørelse om udrejseforbud, hvis hensynet til Danmarks internationale forpligtelser taler derfor. Der er endvidere mulighed for udstedelse af et provisorisk pas samt mulighed for domstolsprøvelse efter 1 år, jf. ovenfor.

Det er på denne baggrund Justitsministeriets vurdering, at udrejseforbuddet er i overensstemmelse med EU-retten, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. L 78 af 10. november 2021, de almindelige bemærkninger, pkt. 9).

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Strafpåstanden i sager om overtrædelse af forbud

Ved lov nr. 1425 af 17. december 2019 er strafferammen for overtrædelse af et forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, hævet fra fængsel indtil 4 måneder til fængsel indtil 2 år, jf. straffelovens § 236, stk. 10.

Strafferammen for overtrædelse af forbud efter bestemmelsen svarer dermed i dag til strafferammen for overtrædelse af tilhold eller opholdsforbud, jf. § 21, stk. 2, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

På baggrund af den variation, som de forskelligartede sager om overtrædelse af et forbud efter straffelovens § 236 kan have, kan strafniveauet variere betydeligt.

Fra retspraksis før strafskærpelsen kan nævnes følgende trykte domme:

- U. 2007.2320: Fængsel i 14 dage for overtrædelse af straffelovens § 236, stk. 2. 46-årig T var ved dom blevet meddelt et pålæg i medfør af straffelovens § 236, stk. 2, om ikke at lade børn og unge under 18 år tage ophold i sin bolig. T idømtes fængsel i 14 dage for i forbindelse med en udgangstilladelse fra strafsoning at have overtrådt pålægget
- TfK2015. 1259/2: 60 dages fængsel for tredje gangstilfælde af overtrædelse af straffelovens § 236, stk. 7. T, født 1976, blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 236, stk. 7, idet han i perioden fra august 2014 til marts 2015 i talrige tilfælde havde ladet 4 børn, der var født i 2003, 2005, 2009 og 2012, tage ophold i sin bolig, ligesom han uden politiets tilladelse tog ophold hos personer, hos hvem de nævnte børn opholdt sig, uagtet han ved en dom i 2010 indtil videre havde forbud mod at lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig eller uden politiets tilladelse selv at tage ophold hos personer, hos hvem der opholdt sig børn under 18 år. T var to gange tidligere dømt for overtrædelse af opholdsforbuddet. T blev straffet med fængsel i 60 dage. Der blev ved strafudmålingen lagt vægt på, at det var tredje gang, at T overtrådte forbuddet, og at det var en skærpende omstændighed, at der var tale om 4 børn, samt at T havde overtrådt opholdsforbuddet i talrige tilfælde og over en længere periode. Det kunne ikke anses som en formildende omstændighed, at der ikke var sket børnene noget, eller at det havde været svært for T at fortælle børnenes forældre om opholdsforbuddet. Efter forholdets karakter, og da der forelå en tredje gangs forseelse, var der ikke grundlag for at gøre straffen betinget, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste.

Det er forudsat i forarbejderne til lovændringen, at strafniveauet i sager om overtrædelse af forbud, jf. straffelovens § 236, stk. 10, for forhold begået efter 1. januar 2020 generelt forhøjes til mindst det dobbelte i forhold til den straf, der tidligere ville blive fastsat af domstolene. Hvis der er tale om en sag, der tidligere skulle afgøres med 60 dages fængsel, skal straffen efter lovændringen som udgangspunkt afgøres med mindst 4 måneders fængsel.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at bestemmelsen om skærpelse af straffen for overtrædelse af forbud finder anvendelse på forbud, der er givet før lovens ikrafttræden. Det betyder, at både eksisterende forbud, der er givet før lovens ikrafttræden, og nye forbud, som gives efter lovens ikrafttræden, vil være omfattet af strafskærpelsen.

Fastsættelse af straffen beror på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende omstændigheder eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Forhøjelsen af strafferammen i straffelovens § 236, stk. 10, indebærer også, at forsøg på overtrædelse af forbud begået efter 1. januar 2020 vil kunne straffes, jf. straffelovens § 21, stk. 3. Der vil f.eks. kunne foreligge forsøg på overtrædelse af et boligforbud, hvis den dømte uden politiets tilladelse tager ophold

hos personer, hos hvem den dømte fejlagtigt tror, at der opholder sig børn under 18 år. Der vil endvidere kunne foreligge forsøg på overtrædelse af et kontaktforbud, hvis den dømte opretter en profil på en chatside rettet mod børn under 18 år, uagtet at den dømte ikke når at tage kontakt til børn under 18 år.

Der henvises til pkt. 2.1.3.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 4.

6. Efter dom

6.1. Afgørelser til Vidensbasen

Anklageren skal overveje, om dommen er egnet til at indgå i Anklagemyndighedens Vidensbase.

Vidensbasen skal dels indeholde afgørelser, som afspejler straffniveauet, praksis for rettighedsfrakendelse og andre retsfølger mv., dels afgørelser af mere principiel karakter, hvor der er taget stilling til et eller flere uafklarede spørgsmål i relation til bestemmelsesområdets anvendelsesområde, fortolkning mv.

En afgørelse kan også have generel betydning, hvis den f.eks. indeholder en sagkyndig erklæring eller anden faglig udtalelse, som vil være anvendelig i andre sager.

Domme til Vidensbasen sendes på mail til vidensenheden@ankl.dk med en kort begrundelse for indstillingen. Domme til Vidensbasen skal være endelige.

6.2. Underretning om udrejseforbud

Anklagemyndigheden skal underrette politiet om domme med udrejseforbud, så politiet kan registrere forbuddet i Det Centrale Pasregister med henblik på inddragelse eller nægtelse af udstedelse af pas.

Hvis udrejseforbuddet er idømt en udenlandsk statsborger, skal Udlændingestyrelsen underrettes i stedet.

6.3. Tilsyn med dømtes overholdelse af forbud

6.3.1. Betingelser og omfang af politiets tilsyn

I medfør af straffelovens § 236, stk. 11, fører politiet tilsyn med dømtes overholdelse af forbud efter bestemmelsens stk. 1, nr. 1-4.

Tilsynet udføres uanmeldt og omfatter hele forbuddets gyldighedsperiode, dvs. fra forbuddet gives, til det ophæves eller bortfalder. Tilsynet omfatter dermed både den dømtes afsoning af straf, en eventuel prøvetid og perioden efter endelig løsladelse af den dømte.

Politiet kan som led i tilsynets gennemførelse uden retskendelse skaffe sig adgang til den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og foretage undersøgelse heraf. Politiet kan endvidere uden retskendelse foretage undersøgelser af breve og andre papirer og andre genstande, herunder computere, telefoner og andet IT-udstyr, som den dømte råder over, og om nødvendigt medtage disse med henblik på undersøgelse af deres indhold.

Formålet med politiets tilsyn er at kontrollere, at den dømte overholder det meddelte forbud. Tilsynet er således af forebyggende og kontrollerende karakter, og de indgreb, som foretages som led i tilsynets gennemførelse, har dermed ikke karakter af straffeprocessuelle indgreb. På den baggrund stilles der ikke krav om, at politiet i forbindelse med tilsynets gennemførelse indhenter retskendelse fra domstolene.

Politiets gennemførelse af tilsynet er derimod omfattet af retssikkerhedslovens bestemmelser om gennemførelse af tvangsindgreb, som foretages af den offentlige forvaltning uden for strafferetsplejen, jf. § 1 i lov nr. 442 af 9. juni 2004 (retssikkerhedsloven). Det følger heraf, at retssikkerhedslovens bestemmelser skal iagttages i forbindelse med gennemførelsen af tilsynet.

Hvis den dømte i forbindelse med tilsynet med rimelig grund mistænkes for at have begået et strafbart forhold, vil retsplejelovens bestemmelser om straffeprocessuelle tvangsindgreb skulle iagttages. Det betyder, at politiet i en sådan situation som udgangspunkt skal indhente en retskendelse for at foretage en ransagning af den dømtes bolig, computer, telefon eller andet IT-udstyr, medmindre øjemedet dermed forspildes, jf. retsplejelovens § 796, stk. 3.

I tilfælde hvor den dømte er meddelt et opholdsforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1, forudsættes politiets tilsyn gennemført som led i politiets almindelige opgavevaretagelse, herunder politiets almindelige patruljeringsopgaver.

Politiets tilsyn med bolig- og besøgsforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 2 og 3, forudsættes som udgangspunkt at skulle gennemføres én gang om måneden i de tilfælde, hvor den dømte er i sexologisk behandling. Hvis den dømte ikke er i sexologisk behandling, vil tilsynet som udgangspunkt skulle gennemføres én gang hver anden uge.

Politiets tilsyn med kontaktforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 4, forudsættes som udgangspunkt at skulle gennemføres mindst tre gange årligt. Tilsynet med kontaktforbud vil kunne indebære, at politiet medtager den dømtes computere, telefoner og andet IT-udstyr med henblik på datasikring og efterfølgende analyse mv.

Tilsynet med alle typer af forbud forudsættes at kunne op- eller nedtrappes over tid. Nedtrapning vil navnlig kunne ske, når der er forløbet et vist tidsrum fra gennemførelsen af det første tilsyn, og der ikke i forbindelse med tidligere tilsyn er konstateret overtrædelser af det meddelte forbud. Ved vurderingen af, om tilsynets hyppighed skal nedtrappes, vil der endvidere kunne lægges vægt på, om den dømte er eller har været i sexologisk behandling.

Tilsynet skal udføres så skånsomt, som omstændighederne tillader, og gennemførelsen af tilsynet skal stå i rimeligt forhold til tilsynets formål, jf. straffelovens § 236, stk. 12.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.5. i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 5.

6.3.2. Politiets videregivelse af oplysninger

I medfør af straffelovens § 236, stk. 13, kan politiet videregive oplysninger til indehavere og ledere af virksomheder, institutioner mv. om, hvilke personer der har fået forbud efter den foreslåede bestemmelse i

straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1, mod at opholde sig eller færdes i den pågældende virksomhed, institution mv. Videregivelse må kun ske i det omfang, det er nødvendigt for at håndhæve forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1. Oplysningerne må kun behandles af modtagerne i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til håndhævelse af forbuddet.

Politiet kan således videregive identitetsoplysninger på personer med forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1, til indehavere og ledere virksomheder, institutioner mv.

Med virksomheder, institutioner mv. sigtes bl.a. til svømmehaller, idrætshaller, daginstitutioner og skoler, dvs. steder som kan være opfattet af et opholdsforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1.

Politiet kan som udgangspunkt kun videregive oplysninger om den dømtes navn, den dømtes billede, og om forbuddets tidsmæssige udstrækning. Oplysning om, hvilket konkret strafbart forhold, der ligger til grund for det meddelte forbud, kan derimod ikke videregives, da disse oplysninger ikke i sig selv har betydning for håndhævelsen af forbuddet.

Det er en betingelse for politiets videregivelse af oplysninger efter straffelovens § 236, stk. 13, at videregivelsen er nødvendig for at håndhæve opholdsforbud, jf. bestemmelsens 2. pkt. Politiet skal således i hvert tilfælde vurdere, om det konkret er nødvendigt at videregive bestemte oplysninger om enkeltpersoner af hensyn til håndhævelse af forbuddet. En sådan videregivelse vil ikke være i strid med forvaltningslovens kapitel 8 om tavshedspligt mv.

6.3.3. Straf for uberettiget videregivelse mv.

Det følger af straffelovens § 236, stk. 14, at modtagerne af oplysningerne efter stk. 13, har tavshedspligt. Straffelovens §§ 152 og 152 c-f finder tilsvarende anvendelse, hvilket indebærer, at enhver uberettiget videregivelse eller udnyttelse af oplysningerne kan straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder og under særlige skærpende omstændigheder med fængsel indtil 2 år.

6.4. Ophævelse af forbud

Når forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1-4, er givet indtil videre, kan den dømte efter 5 års forløb regnet fra endelig dom forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten, jf. straffelovens § 236, stk. 8, 1. pkt. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren endvidere tillade, at indbringelse for retten sker tidligere, jf. straffelovens § 236, stk. 8, 2. pkt. Spørgsmålet indbringes efter straffelovens § 59, stk. 2, for byretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig, jf. straffelovens § 236, stk. 8, 3. pkt.

Hvis anmodningen ikke imødekommes, kan domfældte tidligst fremsætte ny anmodning, når der er forløbet 2 år fra afgørelsen, idet justitsministeren dog, når særlige omstændigheder taler for det, kan tillade, at indbringelse for retten sker tidligere.

Når udrejseforbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 5, er givet for en længere periode end 1 år, kan den dømte efter 1 års forløb regnet fra løsladelse eller udskrivning forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten, jf. straffelovens § 236, stk. 9, 1. pkt. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren endvidere tillade, at indbringelse for retten

sker tidligere, jf. straffelovens § 236, stk. 9, 2. pkt. Spørgsmålet indbringes efter straffelovens § 59, stk. 2, for byretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig, jf. straffelovens § 236, stk. 9, 3. pkt.

Hvis anmodningen ikke imødekommes, kan domfældte tidligst fremsætte ny anmodning, når der er forløbet 1 år fra afgørelsen, idet justitsministeren dog, når særlige omstændigheder taler for det, kan tillade, at indbringelse for retten sker tidligere.

Ved vurderingen af, om anklagemyndigheden skal udtale sig imod en ophævelse, skal der lægges vægt på at forbuddet, herunder dets varighed, ikke må stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold, jf. straffelovens § 236, stk. 7.

Der kan i den forbindelse henvises til Højesterets kendelse af 13. maj 2020 optrykt i U2020. 2385. Sagen drejede sig om T, der ved landsrettens dom af 2. maj 2012 blev dømt for seksualforbrydelser begået over for fem piger i alderen 10-12 år, som han var kommet i kontakt med over internettet. T blev straffet med fængsel i 3 år og 6 måneder og blev i medfør af den dagældende bestemmelse i straffelovens § 236 pålagt et forbud mod at lade piger eller unge kvinder under 18 år tage ophold i sin bolig eller uden politiets tilladelse selv at tage ophold hos personer, hos hvem der opholdt sig piger eller unge kvinder under 18 år. I november 2018 anmodede T om, at boligforbuddet blev ophævet med henvisning til navnlig, at han ønskede at flytte sammen med sin samlever og hendes to døtre under 18 år. T var ikke fundet skyldig i nye forhold siden landsrettens dom, og han havde under afsoningen gennemført et behandlingsforløb. En psykolog havde i forlængelse af behandlingsforløbet vurderet, at der var en ringe risiko for ny ligeartet kriminalitet.

Under hensyn til bl.a., at der var tale om et forbud, som T blev pålagt for mere end 8 år siden i anledning af en række forhold, som T begik for omkring 10 år siden, at forholdene efter deres karakter efter en ændring af straffelovens § 236 gennemført i 2013 ville kunne begrunde et kontaktforbud, men ikke et boligforbud, at T ikke siden dommen havde begået ny ligeartet kriminalitet, og på baggrund af udtalelsen fra psykologen, ophævede Højesteret boligforbuddet.

Der henvises endvidere til kendelse fra Vestre Landsret trykt i TfK2020. 191V, hvorefter T, der i 2013 var blevet idømt 4 års fængsel for seksualforbrydelser begået i perioden fra 2006 til 2011 ved bl.a. at have skaffet sig anden kønslig omgængelse end samleje med sin steddatter, der var født i 1999 og én gang at have forsøgt at opnå samleje med hende. T blev i forbindelse med dommen pålagt et påbud i medfør af den dagældende straffelovs § 236, stk. 2, om ikke at lade piger under 18 år tage ophold i hans bolig eller uden politiets tilladelse selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholdt sig unge piger under 18 år. T anmodede i 2019 om, at pålægget blev ophævet for at han kunne starte på en uddannelse, hvor han i givet fald skulle bo på kollegium med unge mennesker. Han ønskede også at komme videre i tilværelsen med etablering af et nyt parforhold med mulighed for i givet fald også at kunne være sammen med en ny partners børn.

Landsretten anførte, at grovheden og karakteren af de forhold, som A var fundet skyldig i, med betydelig vægt talte for at opretholde pålægget, hvis formål var at beskytte piger og unge kvinder under 18 år. Efter en afvejning af dette over for den tid, der var gået siden afsigelsen af dommen og gerningstidspunkterne for de seksuelle krænkelser, sammenholdt med baggrunden for ønsket om at få pålægget ophævet, fandt landsretten efter en samlet vurdering, at pålægget skulle opretholdes. Det kunne ikke føre til et andet

resultat, at der ikke havde været recidiv i perioden efter løsladelsen i april 2016, og at T havde fortsat den sexologiske behandling efter løsladelsen.

Der skal således foretages en afvejning af samtlige omstændigheder i sagen, herunder navnlig karakteren af det begåede forhold og den tid, der er forløbet, siden forholdet blev begået, samt baggrunden for anmodningen om ophævelse. Der kan endvidere lægges vægt på politiets observationer i forbindelse med udførelsen af tilsynet efter straffelovens § 236, stk. 11, samt eventuelle lægelige udtalelser om gennemførelsen af en sexologisk behandling.

Se også Vidensbasen for øvrige kendelser vedrørende spørgsmålet om ophævelse af forbud.

Forud for en beslutning om ikke at udtale sig imod en ophævelse af forbuddet, skal der ske drøftelse med statsadvokaten, ligesom kendelser, der ophæver forbud efter straffelovens § 236, skal drøftes med statsadvokaten, inden kærefristens udløb med henblik på stillingtagen til et eventuelt kæremål.

7. Love og forarbejder

Straffeloven - seneste hovedlov

- Lovbekendtgørelse nr. 976 af 17. september 2019

Relevante forarbejder

- Lov nr. 226 af 15. februar 2022 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om pas til danske statsborgere m.v.
 - Lovforslag nr. L 78 af 10. november 2021 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om pas til danske statsborgere m.v.
- Lov nr. 1425 af 17. december 2019 om ændring af straffeloven (Forbud til dømte seksualforbrydere)
 - Lovforslag nr. L 9 af 2. oktober 2019 som fremsat og ændringsforslag fremsat af justitsministeren (L 9 bilag 2).
- Lov nr. 633 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v. (Seksualforbrydelser)
 - Lovforslag nr. L 141 af 6. februar 2013.

Rigsadvokaten, den 20. december 2023

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten